

1869-12-20

AFSENDER

J. C. Jacobsen

MODTAGER

Carl Jacobsen

FAKTA

Type:
Letter

Sprog:
Dansk

Afsendersted:
København

Arkivplacering:
Uden FA-nummer, æske F 13,1

Keywords:
Carlsberg, Industrial archaeology,
brewery design, brewery
technology

SUMMARY

About the organisation and refurbishment of Mellembryggeriet.

TRANSSKRIFTION

d 20 Decbr 1869

Kjære Carl!

Da jeg skrev sidst, var det min Tanke, at lade Dig selv prøve dine Kræfter paa den videre Udarbeidelse af Byggeplanen i dens Detailler, men jeg har dog ikke kunnet slaae mig til Ro derved og har ikke kunnet hvile før jeg havde overbeviist mig om, at Projectet kunde benyttes til et fuldstændigt Anlæg, i Størrelse liig Carlsberg.- Da man imidlertid ikke kan construere det Indre af en Bygning, uden samtidigt at forme det Ydre har jeg maattet tegne baade Plan og Profiler og Facaderne paa engang og da jeg selv er særdeles tilfreds med Resultatet, vil jeg ikke tøve med at sende Dig Copier deraf, for at høre din Mening derom.- Jeg troer at Du vil finde de Fordringer fyldestgjorte, som Du i dit sidste Brev med Rette udhævede med Hensyn til en bequem Forbindelse mellem de enkelte Dele af Værket og jeg troer heller ikke at man let skal finde en mere symmetrisk og harmonisk Ordning.

som Du vil se, er der i Stueetagen en fri Passage gennem Bygningens Midte fra den ene Ende til den anden og ligeledes kan man i de forskellige Etager med Lethed komme fra den ene Afdeling til den anden. Dampmaskinen har jeg stillet paa en Sokkel, for at dens Hovedaxe kan gaae ufbrudt heelt igjennem baade mod Vest og Øst uden Transmissioner og fra denne kan da, deels ved Remskiver, deels ved horizontale og lodrette Tveraxer, tilveibringes Bevægelse for 1. Opheisning fra Store Kjeldereren 2. Vifte og Iispumpe for Svalingen, 3. Mølleværket med Tilbehør og Mæskemaskiner; 4. Urtpumperne; 5. Pumperne i Brønden; 6 Elevator til Malt; 7. Opheisning af grønt Malt og 8. Elevator for Bygget.- De 2 Bryggerkjedler i den sydlige Side har jeg tænkt lukkede som min til Dampkogning og lidt lavere end de andre for at Hovedaxen kan gaae hen over dem: I Maskinrummet er Plads til endnu en Maskine, naar Værkets Udvidelse fordrer det. De kunne kobles sammen eller drives særskilt efter Behag.- Der er tegnet 2 damp-

kjedler og anvist Plads til 2 endnu. Kullene skulle bringes ind fra

Nord og Cokes til Køllen fra Syd.-For ikke at behøve at construere Malthusets Muure og Søiler og Dragere altfor svære, vil jeg tilraade at anbringe, baade strax og senere Malt og Bygmagaziner i Stueetagen, hvor de bæres af Kjeldernes Hvælvinger. Et Gulv af Asphalt beskytter fuldkommen mod Fugtighed fra neden af.- Baade Bygget og Maltet skal dog løftes op til Taget ved Elevatorer, naar det skal bruges og man slipper da med at løfte det eengang.- De fremtidige, udvidede Køller har jeg lagt paa langs af Bygningen for at Udkastning fra begge Køller kan skee directe til Malthuset. Den ene Kølle faaer dermed sit Lys fra Gangen men der bliver lyst nok endda.-Det Punct, hvori jeg føler mig mindst sikker, er Opstillingen af Fermenting og Cleansing Squares i 2 Etager ved at dele den høie Etage. Fra Begyndelsen har det ingen Vanskelighed (saavidt jeg kjender det engelske System), da der kun Behøves

faa Kar af hver Slags, som altsaa ikke behøve at staae lige over hinanden, men jeg vilde forsøge om det hele Apparat til 15000 Tdr. Malt (hvoraf jeg tænker mig 1500 Tdr brygget maanedlig om Vinteren i 3 Bryg daglig à 20 à 24 Tdr) kunde faae Plads i det her givne Rum, der ogsaa for Fremtiden vil blive bedst beskyttet mod Temperaturforandringer og jeg troer det kan gaae.

Voici min Beregning: 2 Bryg daglig af mild Ale og Bordøl, til hvert 3 Gjæringskar, og 1 Bryg daglig af pale Ale à 2 Gjæringskar, er i alt 8 Kar daglig, er 24 Kar til 3 Dage.- Jeg regner kun 25 Dages Brygning om Maaneden, altsaa er der rigelig Tid til at lade Kar staae ledige til Reengjøring.-Af cleansing Squares bruges 6 daglig til mild Ale osv i 4 Dage, er 24 Squares, og til pale Ale, 1 Bryg daglig, 6 Sæt Unions, hvoraf der er Plads til 8 Sæt, (9 Casks à 5 Tdr.)Ventilation vil der blive nok af og Lys vil ikke mangle, deels fra Vinduerne, deels om fornødent fra Skylights igjennem Platformene, men er Rummet til Gjæringskarrene høit nok ? De kunne jo indklædes lige op til Loftet for at holde Skummet, men her skorter

II

det mig paa Erfaring.- Skulde Du troe at Gjæringsrummet dog er for lavt, vilde jeg ikke gjerne løfte Loftet, d.e. Gulvet i Svalehuset, for ikke at forstyrre Harmonien i det Ydre, men hellere, enten sænke Loftet i Store Room derunder, hvorved imidlertid Fadningen gennem Racking Square bliver mindre beqvem - husk paa at mild Ale og Bordøl skal lagres paa 10 Tdr Fade, som maae

fyldes paa deres Plads - eller flytte Unions ned i Store Room.-
Overvei nu vel dette Punct og siig mig din Mening derom,
saavel som hvad Du iøvrigt har at bemærke. Jeg har
gjennemtænkt det hele meget omhyggeligt men derfor kan der
gerne være Mangler, som jeg ikke seer, fordi jeg jo ikke er
fortrolig med det engelske System.- Istedetfor et Par eller nogle
Sæt Unions til Ale, har jeg forøvrigt meent, at der maatte
anbringes Cleansing Tubs til Porter, men Pladsen bliver vist den
samme. Vandbeholderen har jeg stillet op i et Slags Tverparti, men
det kan nok være, at der i Tiden maa bygges endnu en Etage paa
hver

Ende af dette Parti, hvorved der vilde dannes 2 Smaataarne x)
hvori 1 mindre Vandbeholder kunde faae Plads til at forsyne det
øverste Støbkar. I det andet Taarn kunde passende anbringes et
Uhr.- Hertil maa tages Hensyn ved Taarnpartiets Construction,
der forøvrigt har en stærk Fundering i de 2 parallelle Muure.
For Øieblikket vil jeg ikke tilføie mere for at forklare Planen, men
dersom der er Noget som Du ikke fatter Grunden til, saa spørg, og
jeg skal give dig Grunde for Alt.

Du forstaar jo nok, at Jerngitteret i Brystningen under Vinduerne i
Bryggeri - og Kølle-Bygningen er for at skjule Vinduerne der skal
give Lys og Ventilation i det øverste af Bryggerilocalet. Denne Deel
af Facaden har skaffet mig meest Hovedbrud, men nu synes jeg at
Forholdene ere gode og at det ogsaa er hensigtsmæssigt.- Jeg
vilde have givet dig en Copie af Bygningens Tverprofil men Tiden
vil ikke slaae til, naar Du skal have Planen som Julegave.- Naar
Du imidlertid lægger den gjennemsigtige Længdeprofil
[på langs] x) eller eet Taarn paa Midten med 2 Etager, hvoraf det
underste til Vandbeholder og det øverste til Uhr (det Sidste er
Kogsbølles Idee, ikke ilde)

nøiagtigt ovenpaa Facadetegningen paa et hvidt Underlag, vil Du
kunne see hvorledes det Ydre og Indre forholde sig til
hinanden. Jeg har kun ladet eet Vindue været synligt i Store-
Etagen til dit Kontoir, men man kan jo nok blotte et større Stykke
deraf, saa at der kan blive 2 Vinduer mod Syd, foruden 1 mod Øst i
Huken ved Gjennemkjørselsporten.- Der kunde vel ogsaa tages et
Par Værelser, i Begyndelsen, fra Maltmagazinet, men dér er kun 4
Alen 3" fra Gulv til Loft.- Hvad det fremtidige Vaaningshuus
angaaer, da kan det jo lægges efter Plan No 3 eller No 4, skjøndt

No 4 er heldigst for Malthusets Construction og sikkert ogsaa for Vaaningshuusets Beliggenhed, men jeg har som Du seer, tegnet det første Malthuus i en Qaudrat og det kan saaledes udvides ligesaagodt paatvers som paalangs. Derom kan Du jo i sin Tid bedst dømme, naar Du seer Localiteterne.- At lægge en Bolig mod Nord, uden Sol, vil Du neppe finde rigtigt.-

Jeg vil nødig friste Dig til at forsømme dine Arbeider og Studier i Bryggeriet, hvilke jo for Dig ere det Vigtigste, men jeg vil dog gjerne høre dine Bemærkninger, især forsaavidt de angaar Facaden og Bygningsconstructionen, saasnart skee kan, for at jeg kan lade Nebelong gennemgaae Planen itide, deels for at kunne beregne og bestille Jernbjelker betimeligt, deels for at kunne bestille graae Steen til Forziiring, af hvilke nogle vistnok maae være formede efter Tegning. Tak for Bygprøverne - som ikke ere saa meledede som det skotske Byg ifjor og Saale Bygget i Aar - Jeg synes bedst om begge Prøver fra 1868 og i begge Aargange bedst om Suffolk Bygget. Saasnart jeg faaer Analyser, skal jeg sende Dig Afskrift deraf.- Jeg skal ogsaa tænke paa at skaffe Dig Ærinder til Brygmester og Malt-Govenor (Fik Du saa Noget ud af Kemp ?)- Een Ting kunde jeg virkelig ønske Oplysning om, nemlig den Mechanisme

[På langs] Det danske Byg maltes i Aar udmærket smukt hos mig i 9 Dage ved 12-13 R høist.- Jeg troer at Englænderne vilde blive tilfredse dermed, naar de lade det staae 76 Timer i Støb og 24 i Couch

III

med en Frictionskive, hvormed Valseværket hos Allsop blev sat i Bevægelse. Den var meget sindrig og Hensigtsmæssig, men jeg indpræntede mig den ikke tilstrækkeligt.

Kunde Du faae Lov til at tage en Skizze deraf, saa jeg det gjerne. Ligeledes var det ikke galt, at have en Tegning af hans Spiral-Svaleapparat (Bennetts) da mit saa fortræffeligt det er, dog har den Feil, at Faldet i Bunden er for stærkt. Hos Bass kunde Du bede om at see hans Indretning ved Valseværket til at sortere Maltet og male de smaae Korn for sig. Dette bryder jeg mig forresten ikke om, men maaskee kan det bruges som Paaskud.

Du har ikke fortalt mig Noget om hvorledes Du er tilfreds med de

Studier, Du kan gjøre hos Mr. Evershed. Hvorledes driver han sit Bryggeri?- Saavidt jeg husker brugte han baade en Slags Unions og Flatning eller Cleansing Squares og jeg synes ogsaa at jeg på langs: Jeg kunde have Lyst til at lave en Farveprøve, som Norm for mit bayersk Øl. Veed Du hvoraf de Prøver ere lavede, som Du sendte hjem ?s. 10 saae Indretninger til Porter.- Kan Louis Hatt lære Noget hos Bell ? og kunne I have noget Udbytte af at sammenligne Eders Erfaringer ? - Kjender Mr. Evershed det Specielle af Fremgangsmaaden i de store Bryggerier ? og taler han med dig derom ? Er Du ikke kommen i nærmere Berøring med Bindley og Robinson ?

Kjender Brown Forholdet mellem Sukker og Dextrin i Urten til Ale og om der i de forskjellige Aargange er Forskjel i dette Forhold, hvorpaa Kemp's Yttringer om den stærkere Attenuation ifjor synes at tyde ? Kan Du ikke udforske Attenuations Graden af Bass pale Ale ved Fadningen ? bruges Bisulphite of Lime ?

Da min Forvalter, Hesberg, er bedst skikket til Contoirforretninger og Rulff trænger til en Medhjælper, skal Hesberg fra Februar ind paa Contoiret, hvorimod jeg har antaget en ung pharmaceutisk Kandidat Holm til at assistere Kogsbølle. Dette Arrangement har jeg længe ønsket og er meget glad over.

[På langs]

Sluttelig vil jeg ønske Dig en behagelig Juul, hvortil der jo er lovende Udsigt. Til Brug i ledige Timer sender jeg Dig en Samling Digte og Fortællinger, som roses.

Din Jacobsen

20/12 69

20 Decbr 1869.

C.M. Kjære Carl!

Jens Hans Hall.

Da jeg først fik, næst at min Carls, at
Carls dig selv grænsede dine Trøstes for den
videns Udarbejdelse af Løjtnantsplanen: Dens
Detaljer, men jeg var dog ikke Tilværelse
mig til de Sværd og for ikke Tilværelse
for jeg fandt anstændigt mig om, at forværet
Løjtnant bærte sig til et færdigt Oulag,
i Hærens Løj Carlsberg. - Da man imidlertid
Løjtnant ikke kan konstruere et Løjtnant af en
Løjtnant, uden samtidig at forværet det Løjtnant
for jeg maatte lægge både Plan og Profiler
og Tænkningen for mig selv og da jeg selv er
fødtet tilføjet med Løjtnantet, mit jeg ikke
kan med at gøre dig Copier deraf, for et
fåre den Mening deraf. - jeg tror at du
mit finde de Løjtnants færdigt, som du
: det færdigt Løjtnant med alle Udfærdigt og færdigt
til en Løjtnant færdigt mellem de enkelte
Dels af Hæren og jeg tror jeg ikke
at man vil vel finde en mere færdigt
og Løjtnant Oulag.

Daen du mit ser, so der i Hieskeggen er
for faste og gjenne begyngene Mith for den
en fude til den anden og ligeledes den man
i de forskjellige stager med Løst Sammen
for den nye Afdeling til den anden. Daen
matium for jeg stillet paa en Dabbel for at
den Jomadaen. Den gaer næstrent fastt igjennem
beet med Hest og Hst inden Combinations
og for den den der, deat med American, deat
med Jorignale og vedrøth Carreyer, hilsaibning
Lennagat for 1. Opfæring for Store Gjelderen
2. Hest og Begyngene for Smalingen, 3. Milla
medet med Telleren og Mestrematium, 4. Hest
gjenne; 5. Jomadaen; 6. Clonata
til Malt; 7. Opfæring af grovt Malt og 8.
Clonata for Begyngene. - De 2. Begyngene iden
i den sydlige Ende for jeg kendt littede sam
men til den Begyngene og littede Casara med de
anden for at Jomadaen den gaer den enes
den. I Matiummatium er stillet til enden
er Matium, naar deatlets Udvidelse for den
der. De Linnus Coblet sammen alle Drimat
forstillet efter Casara. - Der er begyndt i den

Gjættet og aarsigt paa det 2. uddrag. Sætte
Pletter bringes ind for Nord og Coker til Tøllen
for Lyt. -

Der er at bemærke at iøvrigt Maltstødet
Mærk og Tøllens og Drogens allers først, med jeg
jag betragter at arbejde, baade paa og paa
Malt og Løgnmagaziner: Hverdagen, som de
beret af Tjeldronet Jernmagaziner. Et Guld
af Adyfall betragtes først sammen med Løgn
for uddrag af - baade Løgn og Maltet skal
der læses og til Coker med Clementens, naar
det skal bringes og naar stiger de med et løst
det brug. -

De fremtidige, indviede Tøllens for jeg læst
gaa langt af Løgnmagaziner for at betragte for
begge Tøllens den fra direkte til Maltstødet
den med Tøllens saas Drogat sit Lyt for Gange
naar det bliver lyst med uddrag. -

Det fremst, naar jeg skal mig mindst / 1845,
at Opstillingen af Fermentering og Cærning Tøllens
i 2. Etage med et dele den for Etage. Som
Løgnmagaziner for det i egen Hænderlyst / 1845
jag Tøllens det angikke Tøllens, da det den beret

for 5 ar af Jans Slags, som althar i de besidde
at Jans Lige naar Jans anden, men jeg vilde foretage
den det Jule Apparat til 15000 edr. Kalk (Jans
jeg tænkte mig 1500 edr. brugt maaselig om
Hinterom: 3 Lige daglig i 20 i 24 edr.) Trinde
faar plads i det for gimen Linn, der og for
Linnitiden mit blinde bade besjillet med Cange-
mationforandringes og jeg troer det kan gaae.

Vaeri min Caring: 2 Lige daglig af mildt Alu
og Cardat, til Jant 3 Gjennem Lue, og 1 Lige daglig
af pale Alu i 2 Gjennem Lue, ^{alt} 8 Lue daglig,
at 24 Lue til 3 dage. - Jeg regner 25 dage

ligning om Maanden, althar at der viljelig til
til at maagjæve bade Lue for Lue til den
gjaering. - Af Cleansing Squares bruger 6 daglig

til mildt Alu op i 4 dage, at 24 Squares, og
til pale Alu, 1 Lige daglig, to Fat Unions, som
der at plads til 8 Fat, (9 Cakes i 5 edr.)

Respiration Linn der blinde ude af og Lige
mit i de maagje, skal for Hinderne, skal
om faa adrent for Skylights i jannum flakke
men at Ruumet til Gjennem Lue som Linn
med? - In Linn jo indladet lige og til
loftet for at Jule Ruumet, men for Ruumet

II ²⁰/₁₂ 69 ² C.M.
Et mig var forfaring. - Skilde du laas at
gjennemrømmet dog er for laas, mildt jeg
ikke gjæmme loft. Loftet, d. e. Gulvet i
Omalfingst, for ikke at forstjære Jæmningen
: Et yder, men fællere, sulan fælle Loftet
: Stort Raam Drunder, Jæmmed i indkædet
Lædningen gjæmme Ræking Square bliver
mindre bagmen - Lufk var at mildt Alle og
Candul for lagens var 10 etv Leds, som man
fjæder var den flade - alles fligthe Union
med i Stort Raam. - Omsider en med ikke
Jæmmed og jeg mig den Mængde Drunder, saamt,
som laas du iæmmed for at bevarde. Jeg
for gjæmmedbæret det fælle meget anfyldt
men Drunder den der gjæmme men Mængde,
som jeg ikke for, fælle jeg jo ikke er forbrødet
med det angalke Drunder. - Udvalgte at
for ^{alle} det Union til Alle, for jeg forbrødet
men, at den maatte anvende Cleaning Tubs
til Tøser, men fladten bliver med den samme.
Hautbefalden for jeg flidlet og i et Klæde
+ Cuernyardi, men det den ved mere, at den
+ uden man bygget anden en Klæde for Jæmmed

uværgjæst ansuue. Lænder taguenyjn gaa et
gjætt Værelse, mit der Lænder fra Gaardene
et Hjem og Lænder forfaldt sig til Lænder.
Jeg saa Lænder ladt et Hjem med Hjem
i Stor- og Lænder til det Lænder, men man
saa jo nok blotte et Lænder Hjem Lænder,
saa et Lænder Lænder i Hjem med Hjem,
Lænder i med Hjem i Hjem med Hjem.
Lænder Lænder. - Lænder med og Lænder
et Lænder Lænder, i Lænder Lænder, fra Lænder.
Lænder, men Lænder et Lænder Lænder i
Lænder til Lænder. - Lænder et Lænder Lænder.
Lænder Lænder, sa Lænder det jo Lænder Lænder
Lænder Lænder Lænder Lænder, Lænder Lænder Lænder
Lænder Lænder Lænder Lænder og Lænder Lænder
Lænder Lænder Lænder Lænder, men Lænder Lænder,
Lænder Lænder, Lænder det Lænder Lænder i Lænder
Lænder og Lænder Lænder Lænder Lænder Lænder
Lænder Lænder Lænder Lænder Lænder. Lænder Lænder
Lænder jo i Lænder Lænder Lænder, men Lænder Lænder
Lænder Lænder. - Lænder Lænder Lænder Lænder,
Lænder Lænder, mit Lænder Lænder Lænder. -

fraa Tidretninger til Pothers. - saa
haver Maat saa meget for Bell? og
Lærer I saa meget Udbytte af at faa
ligea foras foraringer? - Sjænder Mr
Eversted det Specielle af Anvendelsen
i de saae Læggerier? og taler saa meget
sig derom? for den ikke sammen i udsætt
Læring med Birdley og Robinson?
Sjænder Brown Søfaldet mellem Dithen
og Dytkov: Under det Alles og saa der
i de forskjellige Anvendelser som Søfaldet
i dette Søfald, som ogsaa Kæmpe Gennem
om den praktiske Alkemiatiske essens
at tyde? - saa den ikke indfaar Alkemiatiske
Graden af Bøf pale Alle med Sædvanen?
Kongen Bisulphete af Lime?
La min Samtaler, Herberg, er helt firkat
til Læringssamlingen og Bøf Læring til en
Medhjælper, som Herberg for Tebours ind
Læring, somind jeg saa meget er mig
Gennemgaaet Kandidat Holen til at afstaa
København. - Dette Arrangement for jeg længe
ønsket og er meget glad om.

Til Læring i alle de saae Læringssamlinger, som er i Læringssamlingen, som er i Læringssamlingen, som er i Læringssamlingen.